1952
ଡିସେମ୍ବର 22.

ଆଙ୍ଗ୍ଲୋ-ଫ୍ରେଞ୍ଚ୍ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍

ବନାମ

ଆୟକର କମିସନର, ମାଡ୍ରାସ

[ମେହେର୍ ଚାନ୍ଦ୍ ମହାଜନ, ଦାସ, ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ ଏବଂ ଭଗବତୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ (1922 ର XI), ଧାରା 42 (1), 42 (3) - ପ୍ରବାସୀ - ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରତିନିଧି ଦ୍ୱାରା ଭାରତରେ ସାମଗ୍ରୀ କ୍ରୟ - ଏକ "କର୍ମସମ୍ପାଦନ" କି ନୁହେଁ - କ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ଲାଭ, ଭାରତରେ ଆକଳନଯୋଗ୍ୟ ହେବ କି ନାହିଁ – "ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କର" ଅର୍ଥ ।

ଯଦିଓ ଭାରତ ବାହାରେ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା ଜଣେ ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତରେ କଞ୍ଚାମାଲ କ୍ରୟର କେତେକ ପୃଥକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ 42 (3) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତରେ ଏକ "କର୍ମସମ୍ପାଦନ" କରିବା ପରି ନୁହେଁ, ଯେଉଁଠାରେ ସାମଗ୍ରୀ ଚୟନ କରିବାରେ ବିଶେଷ କୌଶଳ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ଥିବା ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରତିନିଧି ମାଧ୍ୟମରେ ଭାରତରେ କଞ୍ଚାମାଲ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଭାବରେ ଏବଂ ପଦ୍ଧତିଗତ ଭାବରେ କ୍ରୟ କରାଯାଏ, ଏହିପରି ଏକ କର୍ମସମ୍ପାଦନ ଧାରା 42 (3) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ "କର୍ମସମ୍ପାଦନ" ହେବ, ଏବଂ ଭାରତରେ କ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ଲାଭର ଅଂଶ ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 42 (1) ଏବଂ (3) ଅନୁଯାୟୀ ଆୟକରରେ ଆକଳନ କରାଯାଇପାରିବ ।

ବାଙ୍ଗାଲୋର ୱୁଲେନ୍, କଟନ୍ ଏବଂ ସିଲ୍କ ମିଲ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର ମାଡ୍ରାସ [1950] (18 I. T. R. 423), *ଆୟକର କମିସନର ବମ୍ବେ ବନାମ ଅହମ୍ମଦଭାଇ ଉମରଭାଇ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ* ([1950] S. C. R. 335), *ଟିକସ କମିସନର ବନାମ କିର୍କ* ([1900] A. C. 588), *ରୋଜର୍ସ ପ୍ୟାଟ ଶେଲାକ୍ କମ୍ପାନୀ ବନାମ ଭାରତର ରାଜ୍ୟ ସଚିବ* ([1925] I. L. R. 52 କଲିକତା 1) ଏବଂ *ୱେଦ୍ ସନ୍ସ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର, ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବ* ([1950] 18 I. T. R. 33) ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିଲା ।

1952

ଆଙ୍ଗ୍ଲୋ-ଫ୍ରେଞ୍ଚ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର, ମାଡ୍ରାସ

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାଜନ

ଜଣେ ପ୍ରବାସୀ ଏବଂ ଭାରତର ଜଣେ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି କାରବାର ବିନା ଏକ ପୃଥକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ, ଯେପରିକି ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କ ଭାବରେ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇପାରେ, ଧାରା 42 ର ପ୍ରୟୋଗକୁ ଆକର୍ଷିତ କରେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଭାରତରେ ସ୍ଥିତ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ଭାରତ ବାହାରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ, ଯିଏ ଲାଭ ଗ୍ରହଣ କରେ କିମ୍ବା ହାସଲ କରେ, ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ବନ୍ଧର ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନତା ରହିଥାଏ, ଏହିପରି ସମ୍ବନ୍ଧ ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କ ଗଠନ କରେ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା: ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 12/1952 । ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 27/1947 ରେ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ (ସତ୍ୟନାରାୟଣ ରାଓ ଏବଂ ବିଶ୍ୱନାଥ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ) 18 ଜାନୁଆରୀ, 1950 ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ *ଓ. ଟି. ଜି. ନାମ୍ବିଆର* (ତାଙ୍କ ସହିତ *ଏସ୍. ଏନ୍. ମୁଖାର୍ଜୀ*) ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ତରଫରୁ *ଭାରତର ଆଟର୍ଣ୍ଣି ଜେନେରାଲ ଏମ୍. ସି. ସେତାଲୱାଡ୍* ଏବଂ *ଭାରତର ସଲିସିଟର୍ ଜେନେରାଲ ସି. କେ. ଡାଫ୍ଟାରୀ* (ସେମାନଙ୍କ ସହିତ *ଜି. ଏନ୍. ଯୋଶୀ* ଏବଂ *ପି. ଏ. ମେହେଟ୍ଟା*) ।

1952. ଡିସେମ୍ବର 22. ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାଜନ - ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 66 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଆୟକର ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ଉପରେ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 1950 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 18 ତାରିଖରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାୟରୁ ଏହା ଏକ ଆବେଦନ, ଯେଉଁଥିରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର 'ହଁ' ରେ ଦେଇଥିଲେ ।

1952
ଆଙ୍ଗ୍ଲୋ-ଫ୍ରେଞ୍ଚ୍ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର, ମାଡ୍ରାସ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାଜନ

ଆବେଦନକାରୀ ହେଉଛନ୍ତି ୟୁନାଇଟେଡ୍ କିଙ୍ଗଡମ୍ ରେ ଗଠିତ ଏକ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ଫ୍ରେଞ୍ଚ ଭାରତର ପଣ୍ଡିଚେରୀରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏକ ସୂତା ତିଆରି ଏବଂ ବୟନ କାରଖାନାର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ହିସାବ ବର୍ଷ ହେଉଛି କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର ବର୍ଷ । 1939 ମସିହାରେ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ସୂତା କିମ୍ବା କପଡାର କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ହୋଇନଥିଲା, ଯଦିଓ ପୂର୍ବ ବର୍ଷରେ ଏପରି ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିଲା । କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ସମସ୍ତ କପା କ୍ରୟ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ମେସର୍ସ ବେଷ୍ଟ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା । 1939 ମସିହା ଜୁଲାଇ 11 ତାରିଖରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ମେସର୍ସ ବେଷ୍ଟ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍, ମାଡ୍ରାସ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ, ମେସର୍ସ ବେଷ୍ଟ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ କୁ ଭାରତରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହାର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ଦ୍ରବ୍ୟ ଭଣ୍ଡାର କ୍ରୟ, ବିଲ୍ ପତ୍ରରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିନିମୟଯୋଗ୍ୟ ବିଲେଖଗୁଡ଼ିକରେ ଏବଂ ରସିଦରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିବା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଦାବିର ସମାଧାନ କରିବା, ରଫା କରିବା କିମ୍ବା ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା କରିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମେସର୍ସ ବେଷ୍ଟ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷମତା ରହିଛି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଅର୍ଥ ଋଣ ନେବା ଏବଂ ଅଗ୍ରୀମ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ଜଡିତ ସର୍ବାଧିକ କମିଶନ, ଦଲାଲି, ରିହାତି, ଛାଡ଼ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭତ୍ତା ପାଇବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସଠିକ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ ରଖିବା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇବାକୁ ଥିବା ରାଶିକୁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ସେମାନଙ୍କୁ ମାସିକ 6,500 ଟଙ୍କା ଦରମା ଏବଂ ହୋଇଥିବା ଲାଭ ଉପରେ କିଛି ପ୍ରତିଶତ କମିସନ୍ ପାରିଶ୍ରମିକ ଭାବେ ଦିଆଯାଏ । ସମ୍ପୃକ୍ତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ପଣ୍ଡିଚେରୀ ସ୍ଥିତ କାରଖାନା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ସମସ୍ତ କପା କ୍ରୟ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରତିନିଧି ମାଧ୍ୟମରେ କୌଣସି କ୍ରୟ କରାଯାଇନଥିଲା । ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବିଚାର ଶକ୍ତି

ଏବଂ କୌଶଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହିପରି ମୂଲ୍ୟରେ ଏବଂ ଏହିପରି ଗୁଣ ଏବଂ ପରିମାଣର କପା କ୍ରୟ କରିଥିଲେ ଯାହା ସେମାନେ, ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତାରେ, କମ୍ପାନୀର ସ୍ୱାର୍ଥରେ ସବୁଠାରୁ ଲାଭଦାୟକ ଥିଲା ବୋଲି ବିବେଚନା କରିଥିଲେ ।

1939-40 ପୂର୍ବରୁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀର ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ବିକ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରିର ପରିଣାମ ଆଧାରରେ ଗଣନା କରାଯାଇଥିବା ଲାଭ ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଆୟକର ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷ 1939-40 ସମୟରେ, ଆବେଦନକାରୀ କହିଥିଲେ ଯେ ଏହା 1939 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 1 ତାରିଖରୁ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଏହାର ବ୍ୟବସାୟ ବନ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲା ଏବଂ ଧାରା 25 (3) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିକାର ଦାବି କରିଥିଲା ଯାହା ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା । ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସମୟରେ, ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ଯଦିଓ ଆବେଦନକାରୀ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ନିଜର ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି କରୁନଥିଲେ ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରୁନଥିଲେ, ତଥାପି କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ମାଲ କ୍ରୟ କରିବା ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଜାରି ରଖିବାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହା ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଏକ ସକ୍ରିୟ ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କ ଜାରି ରଖିଥିଲା । ଏହା ପରେ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ କହିଥିଲେ ଯେ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ କପା କ୍ରୟ, ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କ ଗଠନ କରିଥିଲା ଏବଂ କ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା ଲାଭ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 42 (1) ଏବଂ 42 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା । କମ୍ପାନୀର ବିନା ହ୍ରାସରେ ଲବ୍ଧ ଆୟ 2,81,176 ଟଙ୍କା ଭାବରେ ଗଣନା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ପରିମାଣର ଦଶ ପ୍ରତିଶତ ରାଶି ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଥିବା ସେହି ବ୍ୟବସାୟିକ କର୍ମସମ୍ପାଦନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଲାଭ ଏବଂ ମୁନାଫା ହୋଇଥିବାରୁ ତାହାକୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 42 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଅଂଶରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଉକ୍ତ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନକାରୀ ଅପିଲୀୟ ସହକାରୀ କମିସନରଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, ଯିଏକି ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସେହି ଆଦେଶକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କୁ କରିଥିବା ଆଉ ଏକ ଆବେଦନ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏକ ମାମଲା ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 66 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ:-

"1. ଏହି ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 42 (1) ଏବଂ 42 (3) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଟିକସଦାତା-କମ୍ପାନୀର କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କ ଥିଲା କି?

2. ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 42 (1) ଏବଂ 42 (3) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଆକଳନକାରୀ-କମ୍ପାନୀର ସଚିବ ଏବଂ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ତିଆରି ହେଇଥିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କପା କ୍ରୟକୁ କୌଣସି ଲାଭ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଦିଆଯାଇପାରିବ କି?"

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଉଭୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର 'ହଁ' ରେ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଆମ୍ଭ ମତରେ ଏହା ଠିକ୍ ଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସମ୍ବୋଧିତ କରିଥିବା ଯୁକ୍ତିକୁ ଆମ୍ଭ ସମ୍ମୁଖରେ ଦୋହରାଇଥିଲେ ଏବଂ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ, ଭାରତରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କ ମାଧ୍ୟମରେ କିମ୍ବା ସେଥିରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ କରଦାତାଙ୍କୁ କୌଣସି ଲାଭ କିମ୍ବା ମୁନାଫା ଉପାର୍ଜିତ ହେବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନାହିଁ । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ କେବଳ କଞ୍ଚାମାଲ କିମ୍ବା ସାମଗ୍ରୀ କ୍ରୟ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଲାଭ ଉପାର୍ଜିତ କିମ୍ବା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ଲାଭ କେବଳ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ଏବଂ ଉପାର୍ଜିତ ହୁଏ ଯେଉଁଠାରେ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, 1939 ହିସାବ ବର୍ଷରେ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ କୌଣସି ବିକ୍ରୟ ହୋଇନଥିବାରୁ, ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀକୁ କୌଣସି ଲାଭ ଉପାର୍ଜିତ କିମ୍ବା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇନଥିଲା କିମ୍ବା ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ କୌଣସି ଲାଭ ଉପାର୍ଜିତ କିମ୍ବା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବାର ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ତାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସମର୍ଥନ କରି, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ, କେତେକ ମାମଲାଗୁଡିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର

କରିଥିଲେ ଯଥା, *ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ ବନାମ ମାଡ୍ରାସ ଏକ୍ସପୋର୍ଟ କମ୍ପାନୀ*[1], *ଜୀବନ ଦାସ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର, ଲାହୋର*[2], *ରହିମ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର*[3], *ଆୟକର କମିସନର, ବମ୍ବେ ବନାମ ୱେଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ ଇଣ୍ଡିଆ ଲାଇଫ୍ ଇନସ୍ୟୁରାନ୍ସ କମ୍ପାନୀ*[4], *ଆୟକର କମିସନର ବନାମ ଲିଟିଲ୍ ଓରିଏଣ୍ଟାଲ୍ ବାମ୍ ଲିମିଟେଡ୍*[5] । ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ନିଷ୍ପତ୍ତି 1939 ର ସଂଶୋଧନକାରୀ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା 1922 ର ଅଧିନିୟମରେ ଧାରା 42 (3) ସନ୍ନିବେଶିତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ 1922 ର ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

1952

ଆଙ୍ଗ୍ଲୋ-ଫ୍ରେଞ୍ଚ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର, ମାଡ୍ରାସ

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାଜନ

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ, ଅନେକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଆମ୍ଭ ସମ୍ମୁଖରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଆଧାରରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ କଞ୍ଚାମାଲ କ୍ରୟ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ କର୍ମସମ୍ପାଦନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଯଦି ଏହା ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା, ତେବେ ଏହା ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଲାଭକୁ ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 42 ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସଯୋଗ୍ୟ କରିପାରେ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ *ରୋଜର୍ସ ପ୍ୟାଟ ଶେଲାକ୍ କମ୍ପାନୀ ବନାମ ଭାରତର ରାଜ୍ୟ ସଚିବ*[6] ମାମଲାଟି ଏକ ପ୍ରମୁଖ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅଟେ । ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1918 ର ଧାରା 33 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ମାମଲାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ରାୟ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ଏହି ମାମଲାରେ ଅନୁସରଣ କରାଯାଇଥିବା ନୀତି ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 ର ଧାରା 42 (3) ରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ନୀତି ସହିତ ସମାନ ଥିଲା । ସେହି ମାମଲାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ପଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଟି ଏହି ଶବ୍ଦରେ ଥିଲା:-

[1] (1923) I.L.R. 46 ମାଡ୍ରାସ 360

[2] (1929) I.L.R. 10 ଲାହୋର 657

[3] A.I.R. 1949 ଓଡ଼ିଶା 60.

[4] A.I.R. 1946 ବମ୍ବେ 185.

[5] [1950] 18 I.T.R. 849

[6] (1925) I.L.R. 52 କଲିକତା 1.

1952
ଆଙ୍ଗ୍ଲୋ-ଫ୍ରେଞ୍ଚ୍ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍
ବନାମ
ଆୟକର କମିସନର, ମାଡ୍ରାସ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାଜନ

"ଆମେରିକାର ଖୋଲା ବଜାରରେ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଭାରତରେ ଶେଲାକ୍ ଏବଂ ମାଇକା କ୍ରୟ କରିଥିବା ଏହି କମ୍ପାନୀ 1918 ର ଆୟକର ଅଧିନିୟମ VII କିମ୍ବା 1922ର ଅଧିନିୟମ XI ଏବଂ 1917 ର ଅଧିକର ଅଧିନିୟମ VIII ଅନୁଯାୟୀ ଆୟକର ଏବଂ ଅଧିକର ପାଇଁ ଆକଳନଯୋଗ୍ୟ କି?"

ଏବଂ ଏହାର ଉତ୍ତର 'ହଁ' ରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା । *ଆୟକର କମିସନର, ବର୍ମା ବନାମ ଷ୍ଟିଲ ବ୍ରଦର୍ସ କମ୍ପାନୀ*[1] ମାମଲାରେ ରେଙ୍ଗୁନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମାନ ଯୁକ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 ର ଧାରା 42 ଅନୁଯାୟୀ ନିଆଯାଇଥିଲା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ, ଯଥା *ମୋଟର ୟୁନିଅନ୍ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର୍, ବମ୍ବେ*[2] ମାମଲା ଏବଂ *ୱେବ୍ ସନ୍ସ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର୍, ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବ*[3] ମାମଲା । ଶେଷ ମାମଲାରେ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିବା ଟିକସଦାତା କମ୍ପାନୀ ଆମେରିକାରେ ଗାଲିଚା ଉତ୍ପାଦନ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲା । ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଥିବା ଏହାର ପ୍ରତିନିଧି ମାଧ୍ୟମରେ ଗାଲିଚା ଉତ୍ପାଦନରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ କଞ୍ଚାମାଲ ଭାବରେ ପଶମ କ୍ରୟ କରିବା ଥିଲା ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଏହାର ଏକମାତ୍ର ବ୍ୟବସାୟ । ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି କ୍ରୟ ଧାରା 42 (3) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ କର୍ମସମ୍ପାଦନ ଥିଲା ଏବଂ ଏହିପରି କ୍ରୟରୁ ଲାଭ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହା ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 42 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଆକଳନ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା । ଏହି ମାମଲାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ପଠାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଏହି ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା:-

"(i) କେବଳ କଞ୍ଚାମାଲ କ୍ରୟ କରିବା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 42 (3) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ କର୍ମସମ୍ପାଦନ କି?

(ii) କେବଳ କଞ୍ଚାମାଲ କ୍ରୟରୁ କୌଣସି ଲାଭ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରିବ କି?"

---

[1] (1926) I.L.R. 3 ରେଙ୍ଗୁନ 614.

[2] A.I.R. 1945 *ବମ୍ବେ 285.*

[3] [1950] 18 I.T.R. 33.

ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ହଁ ରେ ଦେବାବେଳେ କୁହାଯାଇଥିଲା:-

"ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଉତ୍ପାଦନକାରୀମାନଙ୍କ ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା କଞ୍ଚାମାଲ କ୍ରୟ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା କର୍ମସମ୍ପାଦନ ଯାହା ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ହେଉଥିବା ଶେଷ ଲାଭରେ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ମାତ୍ରାରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥାଏ" ।

ତେଣୁ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ନ୍ୟାୟିକ ମତାମତର କୌଣସି ସମାନତା ନାହିଁ ଯେ କେବଳ କ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟ କୌଣସି ଲାଭ ସୃଷ୍ଟି କରେ ନାହିଁ ।

ଆମ୍ଭ ରାୟରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ତର୍କ, ଏବଂ ଯାହା ଉପରେ ତାଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତର୍କ ଆଧାରିତ, ଯେ କେବଳ ବିକ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଲାଭ ଉପାର୍ଜିତ ହୁଏ କିମ୍ବା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ - ତାହା ଆଉ ତିଷ୍ଠି ରହିପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ *ଆୟକର କମିସନର୍, ବମ୍ବେ ବନାମ ଅହମ୍ମଦଭାଇ ଉମରଭାଇ ଓ କମ୍ପାନୀ*[1] ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହା ଏକ ମାମଲା ଥିଲା ଯାହା ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1940 ର XV ଅଧୀନରେ ଉଠିଥିଲା । ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଯାହା ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ରହିଥିଲା ଏବଂ ଚିନାବାଦାମ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲା, ଏବଂ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ତୈଳ କାରଖାନାର ମାଲିକାନାରେ ଥିଲା, ହାଇଦ୍ରାବାଦ ରାଜ୍ୟର ରାଇଚୁରରେ ମଧ୍ୟ ଏକ କାରଖାନାର ମାଲିକାନାରେ ଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଉଥିଲା । ରାଇଚୁରରେ ଉତ୍ପାଦିତ ତୈଳ ଆଂଶିକ ଭାବେ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ଆଂଶିକ ଭାବେ ବମ୍ବେରେ ବିକ୍ରି ହେଉଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ବ୍ୟବସାୟର ସେହି ଅଂଶ, ଯଥା, ରାଇଚୁରର କାରଖାନାରେ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନର ଲାଭ ରାଇଚୁରରେ ଉପାର୍ଜିତ କିମ୍ବା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା, ଯଦିଓ ଉତ୍ପାଦିତ ତୈଳ ବମ୍ବେରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସେଠାରେ ମୂଲ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ବମ୍ବେରେ ବିକ୍ରୟରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଲାଭର ସେହି ଅଂଶ ଯାହାକି ରାଇଚୁରରେ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିଲା, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5 ର ପରନ୍ତୁକ ଅନୁଯାୟୀ ତାହା ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ଟିକସରୁ ଛାଡ଼ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ମାମଲାରେ *ଟିକସ କମିସନର୍ ବନାମ କିର୍କ୍*[2] ମାମଲାରେ ହାଉସ ଅଫ୍ ଲର୍ଡସଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ଆୟ ଆଂଶିକ

[1] [1950] S.C.R. 335.

[2] [1900] A.C. 588.

1952

ଆଙ୍ଗ୍ଲୋ-ଫ୍ରେଞ୍ଚ୍ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର, ମାଡ୍ରାସ

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାଜନ

ଭାବରେ ନ୍ୟୁ ସାଉଥ୍ ୱେଲ୍ସ ଉପନିବେଶରୁ ମୃତ୍ତିକା ଉତ୍ତୋଳନରୁ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉପନିବେଶରେ ଅଶୋଧିତ ଧାତୁର ଏକ ବାଣିଜ୍ୟ ଉତ୍ପାଦରେ ରୂପାନ୍ତରଣରୁ ହୋଇଥିଲା, ଏହି ଆୟ ନ୍ୟୁ ସାଉଥ୍ ୱେଲ୍ସ ଜମି ଏବଂ ଆୟକର ଆକଳନ ଅଧିନିୟମ 1895 ର ଧାରା 15, ଉପ-ଧାରା 3 ଏବଂ 4 ଅନୁଯାୟୀ ଆକଳନ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା, ଯଦିଓ ସମାପ୍ତ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ କେବଳ ଉପନିବେଶ ବାହାରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରିଭି କାଉନସିଲ୍ ର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ଲର୍ଡ ଡେଭି ନିମ୍ନମତେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ:-

"ମାନନୀୟ ଲର୍ଡଶିପଙ୍କୁ ଏହା ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଏହି ଆୟର ଉପାର୍ଜନ କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦନରେ ଚାରୋଟି ପ୍ରକ୍ରିୟା ରହିଛି - (1) ମୃତ୍ତିକାରୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ତୋଳନ; (2) ଅଶୋଧିତ ଧାତୁକୁ ଏକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉତ୍ପାଦରେ ରୂପାନ୍ତରଣ କରିବା, ଯାହା ଏକ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା; (3) ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉତ୍ପାଦର ବିକ୍ରୟ; (4) ବିକ୍ରୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଅର୍ଥର ପ୍ରାପ୍ତି । ଏହି ସମସ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ହେଉଛି ଆବଶ୍ୟକ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଯାହା ଶେଷରେ ଅର୍ଥରେ ସମାପ୍ତ ହୁଏ, ଏବଂ ଆୟ ହେଉଛି ସେହି ଅର୍ଥ ଯାହା ସମସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବାଦ୍ ଦେବା ଫଳରେ ବାହାରିଥାଏ" । ମାନନୀୟ ଲର୍ଡଶିପଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ପ୍ରକ୍ରିୟାଟି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଧାରା 3 ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ବୋଲି ପ୍ରତୀତ ହୁଏ, ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ କିମ୍ବା ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଟି, ଯଦିଓ ଉପ-ଧାରା 1 ରେ ଥିବା 'ବାଣିଜ୍ୟ' ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ନଥାଏ, ତେବେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଉପ-ଧାରା 4 ରେ ଥିବା 'ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ଉତ୍ସ' ଶବ୍ଦର ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟେ ।

ତେଣୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଦୁଇଟି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମାନନୀୟ ଲର୍ଡଶିପ ଭାବନ୍ତି ଯେ ଆୟ ନ୍ୟୁ ସାଉଥ୍ ୱେଲ୍ସରେ ଅର୍ଜିତ ଏବଂ ଉତ୍ପନ୍ନ ଏବଂ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିଲା" ।

ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତାର ସମାନତା ଆଧାରରେ ଏହି ମାମଲାରେ ଏହା ଭଲ ଭାବରେ କୁହାଯାଇପାରିବ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତିନୋଟି ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା କର୍ମସମ୍ପାଦନରୁ ଲାଭ ମିଳିଥାଏ କିମ୍ବା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା (1) ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ କପା କ୍ରୟ; (2) ପଣ୍ଡିଚେରୀରେ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ସୂତା କିମ୍ବା କପଡ଼ାରେ ରୂପାନ୍ତରଣ କରିବା; ଏବଂ (3) ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉତ୍ପାଦର ବିକ୍ରୟ, ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଭାଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । *ବାଙ୍ଗାଲୋର ୱୁଲେନ୍, କଟନ୍ ଓ ସିଲ୍କ*

1952

ଆଙ୍ଗ୍ଲୋ-ଫ୍ରେଞ୍ଚ୍ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର, ମାନ୍ଦ୍ରାସ

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାଜନ

ମିଲ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିସନର, ମାଡ୍ରାସ(1) ମାମଲାରେ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ସମାନ ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେଠାରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ପରିଚାଳନା ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କଞ୍ଚାମାଲ କ୍ରୟ ଧାରା 42 (3) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ କର୍ମସମ୍ପାଦନ ହେବ ଏବଂ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଏପରି କ୍ରୟରୁ ଲାଭର ଏକ ଅଂଶ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଥିଲା । ଏହି ବିଷୟ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ଯତ୍ନ ସହକାରେ ବିଚାର କରିବା ପରେ ଏବଂ 1939 ର ସଂଶୋଧନକାରୀ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା 1922 ଅଧିନିୟମରେ ଧାରା 42 (3) କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଆମ୍ଭେ ଏହି ସମାପ୍ତିରେ ପହଞ୍ଚିଛୁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିବା ମତକୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆଇନ ସ୍ଥିତିରେ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଆମ୍ଭେ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସହ ସହମତ ଅଟୁ । ଏହି ମାମଲାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମତକୁ ବଜାୟ ରଖି ଆମ୍ଭେ ଏହା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଚାହୁଁ ଯେ ଜଣେ ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ଧାରା 42 (3) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଉଥିବା "କର୍ମସମ୍ପାଦନ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଆସେ ନାହିଁ । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣାଶୁଣା ଏବଂ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟିକ ଧାରଣା ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀକୁ ଏକ ଭଲ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସାୟିକ କର୍ମସମ୍ପାଦନ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ନାହିଁ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ନାହିଁ । ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀଗୁଡିକ ଭଲ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏକ ନୈମିତ୍ତିକ କିମ୍ବା ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଚରିତ୍ରର ହୋଇଥାଏ ସେଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଏହି ନିୟମର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସିବ ନାହିଁ । ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟାବସାୟିକ କର୍ମସମ୍ପାଦନ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭର ବଣ୍ଟନ କେବଳ ଯଥେଷ୍ଟ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ କାରଣ ପାଇଁ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏଠାରେ କରାଯାଇଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ଅଟେ । ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେବଳ ଏତିକି ଜାଣିହେବ ଯେ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ କଞ୍ଚାମାଲ କ୍ରୟର କିଛି କାରବାର ହୋଇଛି, ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାଧାରଣତଃ ଏହା

1 [1950] 18 I.T.R. 423.

କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ପୃଥକ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସେଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱଭାବରେ ସେହି "କର୍ମସମ୍ପାଦନ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଏହି ମାମଲାରେ, କିଣିବାକୁ ଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ଚୟନ କରିବା ଏବଂ କ୍ରୟର ସମୟ ଏବଂ ସ୍ଥାନ ସ୍ଥିର କରିବାରେ ବିଶେଷ କୌଶଳ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ଥିବା ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରତିନିଧି ମାଧ୍ୟମରେ କଞ୍ଚାମାଲକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଭାବରେ ଏବଂ ପଦ୍ଧତିଗତ ଭାବରେ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ଆମ୍ଭକୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 42 (3) ରେ ବ୍ୟବହୃତ "କର୍ମସମ୍ପାଦନ" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଭଲ ଭାବେ ରହିଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଛି । ଏହା କଞ୍ଚାମାଲ କ୍ରୟର ଏକ ପୃଥକ କାରବାର ସ୍ୱଭାବର ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଯୁକ୍ତିକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ବରଂ ଉତ୍ସାହହୀନ ଭାବରେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କ ନଥିଲା । ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଜଣେ ପ୍ରବାସୀ ଏବଂ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତର ଜଣେ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି କାରବାର ବିନା ଏକ ପୃଥକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ, ଯେପରିକି ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କ ଭାବରେ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇପାରେ, ଧାରା 42 ର ପ୍ରୟୋଗକୁ ଆକର୍ଷିତ କରେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ସ୍ଥିତ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତ ବାହାରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ, ଯିଏ ଲାଭ ଗ୍ରହଣ କରେ କିମ୍ବା ହାସଲ କରେ, ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ବନ୍ଧର ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନତା ରହିଥାଏ, ଏହିପରି ସମ୍ବନ୍ଧ ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କ ଗଠନ କରେ । ଏହି ମାମଲାରେ ବିଦେଶରେ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସମସ୍ତ କଞ୍ଚାମାଲ କ୍ରୟ ପାଇଁ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଏକ ନିୟମିତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଦକ୍ଷତା, ଖ୍ୟାତି ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ହେତୁ ବଛା ଯାଇଥିଲା । ଏହି ରାୟର ପୂର୍ବ ଭାଗରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିନିଧିର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରମାଣିତ କରେ ଯେ ମେସର୍ସ ବେଷ୍ଟ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ ଭାରତରେ ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀର ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିବାହୀ ପ୍ରତିନିଧିର ବ୍ୟବସାୟ ପରି ପ୍ରାୟ ସମାନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା ଏବଂ ଶେଷୋକ୍ତଟିର ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏହି ପ୍ରତିନିଧି ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ଥିଲା । ତେଣୁ ଆମ୍ଭେ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରୁଛୁ ।

ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ ଆମ୍ଭେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମତକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛୁ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରୁଛୁ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ପ୍ରତିନିଧି: ପି. କେ. ମୁଖାର୍ଜୀ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ତରଫରୁ ପ୍ରତିନିଧି: ଜି. ଏଚ୍. ରାଜାଧ୍ୟକ୍ଷ ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ। ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ଅମରେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର, ଅନୁବାଦକ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।